

Ortaokul Öğrencilerinin Yaşam Doymu ile Sosyal Beceri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sinan KALKIŞIM^a

Öz

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin yaşam doymu ile sosyal becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla gerçekleştirildi. Ortaokul öğrencilerinin yaşam doymu ile sosyal becerileri arasındaki ilişkiyi demografik değerler açısından ortaya koyduğu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini ortaokul seviyesinde eğitim gören 5 milyon 629 bin 67 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 534 ortaokul öğrencisinin oluşturduğu örneklem grubuna, Kişisel Bilgi Formu, Yaşam Doym Ölçeği (YDÖ) ve Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ) uygulanmış ve elde edilen veriler ışığında araştırma yapılmıştır. Araştırmada örneklem değerleri normal dağılmadığından non-parametrik testlerden Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test ve Spearman Korelasyon ile analiz edildi. Araştırma da elde edilen veriler ışığında yaşam doym düzeyi ile sosyal beceri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yaşam doym düzeyi arttıkça sosyal beceri düzeyinin de arttığı araştırma sonucunda ortaya konmuştur. Demografik değişkenler açısından bakıldığında ise, cinsiyet faktörünün yaşam doymu açısından anlamlı bir fark ortaya koymadığı, sosyal beceri düzeyi açısından ise kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. 5.Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin yaşam doymu ve sosyal beceri düzeylerinin 6-7 ve 8.sınıf düzeylerine devam eden öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile durumları açısından ise herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Öğrencileri, Yaşam Doymu, Sosyal Beceri

^a Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, Türkiye ORCID:000-0002-4164-3059, sinank1461@gmail.com

Investigation of the Relationship between Secondary School Students' Life Satisfaction and Social Skills

Abstract

This research was carried out to reveal the relationship between secondary school students' life satisfaction and social skills. The relational survey model was used in the research that revealed the relationship between life satisfaction and social skills of secondary school students in terms of demographic values. The population of the research consists of 5 million 629 thousand 67 students studying at secondary school level. The Personal Information Form prepared by the researcher, the Life Satisfaction Scale (LDS) and the Social Skills Scale (SDI) were applied to the sample group of 534 secondary school students who participated in the research, and the research was conducted in the light of the data obtained. Since sample values were not normally distributed in the study, non-parametric tests were analyzed with Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test and Spearman Correlation. In the light of the data obtained in the research, it has been determined that there is a positive relationship between the level of life satisfaction and social skills. As the life satisfaction level increases, it has been revealed as a result of the research that the social skill level increases. In terms of demographic variables, it is revealed that the gender factor does not reveal a significant difference in terms of life satisfaction, and in terms of social skills, female students have a higher social skill level than male students. It has been determined that the life satisfaction and social skill levels of the 5th grade students are higher than the 6-7 and 8th grade students.. It was determined that there was no significant difference in terms of family status.

Keywords: Secondary School Students, Life Satisfaction, Social Skills

Extended Abstract

Social skills are all socially accepted behaviors that depend on the norms and rules of the society they live in, have the ability to give appropriate reactions in social environments, keep them away from negative reactions, interact with others (Wolffe, Thomas, & Sacks, 2000). These skills also have an important role in facilitating the communication of the individual with other people in life (Yüksel, 2004).

It is revealed that students with social skills are individuals who have no difficulty in finding friends, are open to communication, compatible, popular, problem solvers, and loved (Gülay & Akman, 2009).

Life satisfaction (Paterson, Park, & Seligman, 2005), which is described as happiness and finding meaning in life, is the situation or result that emerges by comparing expectations with what is owned (Yoltaş, 2007).

In studies on life satisfaction, it is seen that race, income status or gender have no effect on life satisfaction, and social skills such as personal disposition and close relationships are effective in expressing life satisfaction (Myers & Diener, 1995).

In this context;

The main purpose of this study is to examine the relationship between the social skill level of secondary school students and their life satisfaction levels in Turkey. In line with the main purpose, answers to the following questions were sought.

1. What are the descriptive statistics levels of Social Skills Scale and Life Satisfaction Scales in secondary school students?

2. Is there a significant relationship between social skill levels and life satisfaction levels of secondary school students and demographic variables such as class, gender and family status?

Method

In the research, descriptive survey model, one of the quantitative research methods, was used. The universe of this research consists of 27160 students studying at secondary school in Bahçelievler district of Istanbul. 534 students from the 5th, 6th, 7th and 8th grades of Bahçelievler district of Istanbul, who participated in the research voluntarily, constitute the sample layer. In the study, sociodemographic information form, social skills scale and life satisfaction scale were applied to the students.

Findings and Discussion

Within the scope of the research, the relationship between the life satisfaction and social skill levels of secondary school students was examined. It has been determined that there is a positive relationship between life satisfaction and social skills. In addition, when the relations with demographic variables are examined, it is revealed that 5th grade students have higher life satisfaction and social skills compared to other grade levels. It is also seen that female students get higher scores than males in terms of social skill level. 33.3% of the students stated that they lead a life close to their ideals, 56.3% are satisfied with their lives, 56.1% participate in social activities in the fields they are interested in, 64.9% defend what they think is right everywhere.

Giriş

Sosyal beceri, toplum içerisinde yer alan tüm bireylerin, sosyal ortamlarda (okul, iş dünyası, arkadaş çevresi vs) yaşamını pozitif yönde etkileyerek olumlu iletişim kurması sağlayan davranış biçimi şeklinde tanımlanmaktadır (Sevinç, 2005; Stanley, 2010). Ayrıca kişilerarası iletişimde istendik davranışlar göstermeye yardım eden, sosyal bilgiyi kavrayıp analiz edebilen (Yüksel, 1999), bireyler arası iletişimin ön koşulu olan (Bacanlı, 2012), sosyal durumda sergilenen davranış biçimi (Hops, 1983), bireyin çevresiyle kurallara uyumlu, diğer insanlarla olumsuz etkileşimler vermesini önleyen ve olumlu, yansız tepki verebilmesini mümkün kılan (Akman, Üstün ve Kargı, 2003) beceriler olarak literatürde tanımlarının olduğu görülmektedir. Bireyin bir öğrenme sonucu edindiği olumlu davranış olarak da sosyal beceri olarak da tanımlanmaktadır (Makar, 2016: 13). Toplum içerisinde bireyin diğer bireylerle olan olumlu etkileşim kurma davranışı olarak da görülmektedir (Önalın Akfırat, 2006: 41). Bireylerin içinde yaşadıkları toplumun normlarına ve kurallarına bağlı, sosyal ortamlarda uygun tepkiler verme yeteneğinde sahip, negatif tepkilerden uzak durmasını sağlayan, başkaları ile etkileşimini sağlayan, sosyal olarak kabul edilen tüm davranışlarını sosyal beceriler olarak adlandırılmaktadır (Wolffe, Thomas ve Sacks, 2000). Bu beceriler yaşamda bireyin diğer insanlarla olan iletişimini kolaylaştıran önemli bir role de sahiptir (Yüksel, 2004).

Yapılan araştırmalarda, sosyal becerilerinin gelişmesinin, akademik başarıyı arttırdığı (Akkök, 1996), sosyal beceriye bağlı olumlu davranışların özsaygıyı arttırdığı (Çutuk, 2017), sosyal beceriye sahip öğrencilerin, arkadaş bulmakta güçlük çekmeyen, iletişime açık, uyumlu, popüler, problem çözücü, sevilen bireyler olduğunu (Gülay ve Akman, 2009) ortaya konmaktadır. Genel olarak araştırmalarda sosyal becerilere sahip bireylerin yaşamlarında daha mutlu olduğu görülmektedir. Sosyal beceri konusunda yapılan çeşitli araştırmaların çocuklardaki sosyal beceri düzeyleri ile cinsiyet, yaş düzeyi, sınıf, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu, sosyo-ekonomik durum, anne-baba mesleği ve yaşanan yer konusunda ilişkili olduğu ortaya konmaktadır (Erdoğan, 2002; Demir-Şad, 2007; Çutuk, 2017; Dermez, 2008; Yurdakavuştu, 2012; Coşkun, 2011; Duran, Çeliköz ve Topaloğlu, 2013; Durualp, 2014).

Mutluluğun yaşamdan haz alma, anlam bulma olarak nitelenen yaşam doyumu (Paterson, Park ve Seligman, 2005), beklenti ile sahip olunanların karşılaştırılmasıyla ortaya çıkan durum ya da sonuçtur (Yoltaş, 2007). Bir anlamda yaşam doyumu bireyin koyduğu hedefe ulaşma derecesidir (Koç, 2001 akt: Kırtıl, 2009). Ortaokul öğrencilerinin dönem özelliklerine bakınca, başkalarının duygularını anlama ve paylaşmanın önemini arttığını, söylenenlerden ziyade yüz ifadelerini okumaya daha fazla zaman ayırdığı, empati kurabilme eğiliminde olduğu görülmektedir (Gürses, 2007). Yaşam doyumu üzerine yapılan araştırmalarda, ırk, gelir durumu ya da cinsiyetin yaşam doyumu üzerinde hiçbir etkisi olmadığı, kişisel eğilim, yakın ilişki gibi sosyal becerilerin yaşam doyumunu ifade etmede etkili olduğu görülmektedir (Myers ve Diener, 1995).

Ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ve yaşam doyumlarının birbirleriyle ilişkili olduğu ve öğrencilerin gelişen teknolojiyle beraber yaşam doyum düzeylerinde farklılaşmaların olduğu bunun da sosyal beceriler üzerinde öğrencilere hangi yönde etki ettiğinin belirlenmesi açısından bu çalışmanın yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın öğrenciler üzerinde etki sahibi olan kişisel etmenlerin yaşam doyumları ve sosyal beceri düzeyleri üzerinde nasıl bir ilişki oluşturduğu konusunda önemli bilgiler vereceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırma öğrencilerin yaşam doyumu ile sosyal beceri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamıştır. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet, aile durumu ve sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır, bunlardan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Ortaokul öğrencilerinde Sosyal Beceri Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeklerinin betimsel istatistik düzeyleri nelerdir?
2. Ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile yaşam doyumu ölçeğinin puan ortalamaları;
  - a) Cinsiyet
  - b) Sınıf düzeyi
  - c) Aile durumu;

Demografik değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3.Ortaokul öğrencilerinin Sosyal Beceri Ölçeği ve Yaşam Doyumu ölçeklerinin arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumu ile sosyal becerileri arasındaki ilişki, yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılıkları ilişkiisel tarama modeli ile ortaya konulacaktır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2020/2021 eğitim öğretim yılında resmi ortaokullara kayıtlı 5 milyon 293 bin 67 öğrenci oluşturmaktadır (MEB, 2021). Araştırmanın örneklemini İstanbul ili Bahçelievler İlçesine bağlı resmi ortaokullardan kolayda örnekleme ile rastgele seçilen ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Evrenin alt kümelere ayrılarak, örneklerin bu gruplar içerisinde basit rastgele örnekleme ile seçilerek tabakalı örnekleme yapılmıştır (Haşiloğlu, Baran ve Aydın, 2015). Araştırma, Bahçelievler ilçesinde yer alan ortaokullardan rastgele olarak seçilmiş üç farklı okuldan toplam 534 öğrenci tabakalı örnekleme grubunu oluşturmuştur.

Tablo 1
Katılımcı Özellikleri

Ölçüm Modelleri	Değişkenler	Frekans	Yüzde
Sınıf Düzeyi	5.Sınıf	177	33,1
	6.Sınıf	93	17,4
	7.Sınıf	208	39,0
	8.Sınıf	56	10,5
Cinsiyet	Kız	359	67,2
	Erkek	175	32,8
Aile Durumu	Birlikte	503	94,2
	Boşanmış	31	5,8

Tablo 1’de yer alan bilgilere bakıldığında araştırmaya katılan 534 öğrencinin %33,1’ini 177 öğrenci ile 5.sınıflar, %17,4’ünü 93 öğrenci ile 6.sınıflar, %39’unu 208 öğrenci ile 7.sınıflar ve %10,5’ini 56 öğrenci ile 8.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,2’sini 359 öğrenci ile kızlar, %32,8’ini ise 175 öğrenci ile erkekler oluşturmaktadır. Katılım gösteren öğrencilerin %94,2’sini 503 öğrenci ile aile üyelerinin beraber olduğu öğrenciler ve %5,8’ini ise aile üyeleri birbirinden ayrı (boşanmış) 31 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kişisel bilgi formu ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyin, anne-baba durumu gibi demografik bilgileri almak için araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kocayörük Yaya (2000), tarafından 20 maddeden oluşan bir ölçek olarak geliştirilen sosyal beceri ölçeği, 4'lü likert tipi olarak belirlenen ölçekte alınan puanlar 20-80 arasında puanlar almaktadır. Ölçekte alınan puanlar, değerlendirilirken, yüksek sayılı bireyin sosyal beceri düzeyi açısından pozitif yönde özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Güvenlik çalışması, iç tutarlılık yöntemiyle yapılarak ölçülen ölçeğin, Cronbach Alfa katsayısı .75 olarak belirlenmiştir. Geçerlilik çalışmasında ise ölçeğin kapsam geçerliliği metodu kullanılarak hesaplanmıştır. Ölçmesi hedeflenen sosyal becerileri ne kadar ölçüde ölçtüğünü değerlendirmek adına puan sisteminden yararlanılarak beş uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu beş uzmanın değerlendirmeleri dikkate alınarak elde edilen sonuçların ortalamaları alınmış ve 4,5 puan aldığı görülmüştür. Alınan ortalamalar dikkate alındığında ölçek için kapsam geçerliliği olduğu ortaya konmuştur.

Deiner, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen "Yaşam Doyumu Ölçeği", Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılmıştır. Ölçeğin ilk hali İngilizce olup, 5 maddeden meydana gelip, tek faktörlü yapıdadır. Orijinal ölçek ile Türkçe'ye uyarlanan hali arasındaki ilişkiyi ve tutarlılığı görmek adına dilsel eşdeğerliği üzerine çalışma yapılmıştır. Diyarbakır'da ilköğretim birinci kademedeki görev yapan 21 İngilizce öğretmeni ile beraber orijinal ve çeviri olan ölçekler arasındaki tutarlılık pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile hesaplanarak 0.92 değerine ulaşılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, ölçeğin orijinal hali ile Türkçe formu arasında yüksek düzeyde olumlu ve anlamlı yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ise 0.88 olarak tespit edilirken, zamana bağlı olarak ölçeğin tutarlı sonuçlar ortaya koyup koymadığına ilişkin test tekrar test güvenilirliği ise 0.97 olarak belirlenmiştir. Diyarbakır'da ilköğretim birinci kademedeki görevli 47 öğretmene 2 hafta zaman aralığı ile iki defa uygulama yapılarak bu sonuçlar elde edilmiştir. Özdamar (1999; akt. Tavşancıl, 2006), yaptığı farklı bir uyarla çalışması ile ölçeğin ergenlerde de güvenilir olduğunu ileri sürmüştür. Ölçek için uygulanabilirlik dönem olarak ergenlik ve yetişkin döneminde yer alan tüm bireyleri kapsamaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde öğrenciler bilgilendirilmiş olup, gönüllü öğrencilerin anketleri Google form üzerinden doldurması sağlanmıştır. Elde edilen verilerin yüzeysel olarak incelenmesi yapılmış tek yönde cevap veren yanıtlar analize dahil edilmemiştir.

Elde edilen veriler SPSS 24 programına girilmiş, verilerin normallik değerlerini hesaplamak için Kolmogrov-Smirnov değerlerine bakıldığında verilerin non-parametrik olduğu anlaşılmaktadır ($p > .05$). Bu durumda non-parametrik testlerden Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test ve Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır.

Bulgular

Bu bölüm içerisinde yaşam doyum ölçeği ve sosyal beceri ölçeğine ait betimsel istatistik sonuçları ve ortaokula devam eden öğrencilerin çeşitli değişkenlere yönelik sosyal beceri düzeyleri ve yaşam doyum düzeylerine yönelik bulgular tablolar halinde ortaya konmuş ve yorumlanmıştır. Yaşam doyum ölçeği ve sosyal beceri ölçeğine ait betimsel istatistikler,

ortaokul grubu öğrencilerinin cinsiyet, aile durumu ve sınıf düzeylerine göre farklılaşım farklılaşımama durumunu belirlemek için Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test ve Spearman Korelasyon testi yapılmıştır.

Tablo 2
Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	p	Statistic	df	p
Genel Ortalama (YD)	,111	534	,000	,944	534	,000
Genel Ortalama (SB)	,077	534	,000	,967	534	,000

Tablo 2’de görüldüğü üzere Kolmogorov-Smirnov değerlerine bakıldığında verilerin normal dağılmadığı belirlenmiştir. Örneklemin normal dağılmadığı görüldüğünden de non-parametrik testlerden Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test ve Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır ($p>,05$).

Tablo 3
Yaşam Doyumu ile Cinsiyet Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Erkek	175	265,4	46449,5	31049,5	-,218	,828
Kız	359	268,5	96395,5			

$p<,05$

Tablo 3 incelendiğinde Mann Whitney U testi sonuçlarına göre erkek öğrencilerin Yaşam Doyumu puanlarının sıra ortalamaları (265,4) ile kız öğrencilerin sıra ortalamaları (268,5) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir [$U=31049,5$, $p<,05$]. Cinsiyet faktörünün yaşam doyumu üzerinde bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

Tablo 4
Öğrencilerin Yaşam Doyumu ile Sınıf Düzeyi Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	p
5.Sınıf	177	301,18	26,351	3	,000
6.Sınıf	93	276,74			
7.Sınıf	208	257,27			
8.Sınıf	56	183,71			

$p<,05$

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($\chi^2 (3) = 26,351$, $p<,05$). 5.Sınıf düzeyindeki öğrencilerin yaşam doyumu açısından diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5
Öğrencilerin Yaşam Doyumu ile Aile Durumları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Aile Durumu	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	p
Birlikte	530	270,12	2,511	1	,133
Boşanmış	31	225,00			

p<,05

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri ile aile durumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($\chi^2 (3) = 2,511$, p<,05). Aile durumlarının yaşam doyumunu üzerinde bir etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 6
Sosyal Beceri ile Cinsiyet Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Erkek	175	247,73	42478,0	27078,0	-25,91	,010
Kız	359	225,00				

p<,05

Tablo 6 incelendiğinde Mann Whitney U testi sonuçlarına göre erkek öğrencilerin Sosyal Beceri puanlarının sıra ortalamaları (247,73) ile kız öğrencilerin sıra ortalamaları (279,57) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [U=31049,5, p<,05]. Kız öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin erkek öğrencilerden fazla olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7
Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeyleri ile Sınıf Düzeyi Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	P
5.Sınıf	177	301,80	16,501	3	,001
6.Sınıf	93	269,43			
7.Sınıf	208	249,87			
8.Sınıf	56	221,38			

p<,05

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($\chi^2 (3) = 16,501$, p<,05). Sınıf düzeyleri ile sosyal beceri arasındaki ilişki incelendiğinde, 5.sınıf düzeyine giden öğrencilerin diğer sınıf düzeylerine oranla daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 8
Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeyleri ile Aile Durumları Arasındaki Fark ile İlgili Bulgular

Aile Durumu	N	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	p
-------------	---	-----------------	----------------	----	---

Birlikte	530	268,39	,290	1	,590
Boşanmış	31	253,02			

p<,05

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile aile durumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($\chi^2(1) = 2,511, p<,05$). Araştırmaya göre aile durumlarının sosyal beceri üzerine herhangi bir etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 9

Yaşam Doyum Ölçeği ile Sosyal Beceri Ölçeği Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Ölçekler		Yaşam Doyum Ölçeği	Sosyal Beceri Ölçeği
Yaşam Doyum Ölçeği	Korelasyon	1	
	Anlamlılık		
	N	534	
Sosyal Beceri Ölçeği	Korelasyon	,444*	1
	Anlamlılık	,000	
	N	534	534

p<,01

Tablo 9'da verilen ortaokul öğrencileri için yaşam doyumu ölçeği ile sosyal beceri ölçeği arasındaki ilişkiye bakıldığında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p=,00 p<,05$). Yaşam doyumu düzeyi arttıkça sosyal beceri düzeyinin de arttığı, yaşam doyumu düzeyi azaldıkça da sosyal beceri düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Sosyal beceri düzeyinin azalmasının da yaşam doyumu düzeyini olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Yapılan araştırmada sosyal beceri düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, cinsiyet, sınıf düzeyi ve aile durumları açısından da farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Cinsiyet faktörü açısından incelendiğinde yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeylerinin kız öğrencilerde erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyi olarak bakıldığında ise 5.Sınıf düzeyine giden öğrencilerin diğer sınıf düzeylerine göre daha fazla yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeyine sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Aile durumları açısından ise yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeyleri arasında herhangi bir anlamlı farklılık oluşmadığı belirlenmiştir.

Ortaokul öğrencilerin yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeyleri, cinsiyet, sınıf düzeyi ve aile durumları açısından incelendiğinde farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. Öğrencilerin sahip olduğu yaşam doyumu düzeylerini çevresel faktörlerin etkilediği (Yurdabakan, 2017: 208) bu açıdan da yaşam doyumu ile sosyal becerilerin önemini büyük olduğu düşünülmektedir. Yaşam doyumu ve sosyal beceri düzeyleri açısından incelendiğinde, birbirlerini pozitif yönde etkileyen iki değişken olduğu, yaşam doyumu fazla olduğu öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin de fazla olduğu tespit edilmiştir. Sosyal beceri düzeylerini geliştirmede, öğrencilerin yaşam doyumu düzeylerinin önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Ayrıca cinsiyet açısından irdelendiğinde ise, yaşam doyumu

düzeylerinin öğrencilerin cinsiyetlerine yönelik anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Yam ve Kumcağız (2020: 2122) ve Huebner (1994: 154) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer bulgulara rastlanmış, cinsiyetin yaşam doyumu üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Bununla beraber sosyal beceri düzeylerinin ise cinsiyet üzerinde anlamlı bir fark olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sosyal beceri düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bir başka araştırmasında sosyal becerinin cinsiyetlere göre farklılaştığını, sınıf düzeyleri olarak incelendiğinde ise araştırmada sınıf düzeyi arttıkça sosyal becerinin de zayıfladığı görülmüştür (Duran, Çeliköz ve Topaloğlu, 2013 :133-134). Yapılan araştırmalarda (Roseberry, 1997; Kabakçı ve Fidan, 2008: 82; Nolan, 2003; Churney, 2000) sınıf düzeyi arttıkça sosyal beceri düzeyinin azaldığı görülmektedir. Yıldız ve Kahraman'ın (2021: 41) yapmış olduğu çalışma da benzer şekilde aile durumunun yaşam doyumu ve sosyal beceri üzerine etkisi olmadığını belirlenmiştir. Güven ve Erol'un (2019: 184) yaptığı çalışmada kızların erkeklerden daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Sosyal beceri düzeyleri düşük olan öğrencilerin yaşam doyum düzeylerinin de düşük olacağı bu anlamda söylenilebilir.

Öneriler

Sınıf seviyesi arttıkça sosyal becerilerin azaldığına ilişkin bulgulara yönelik olarak öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini geliştirmek adına, kendilerine rehberlik edilebilir, aileleri ile iletişim kurularak sosyal beceri düzeyleri zayıf olan öğrenci ve ailelerine bu konuda destek sağlanması öğrenciler için fayda sağlayabilir. Okul içerisinde sosyal becerisi düşük olan öğrencilerle rehberlik servisi aracılığıyla ulaşılması, ön test, son test gibi çeşitli ölçme araçları kullanarak yapılan rehberlik çalışmalarının izlenmesi, öğrencilerin kişisel gelişimleri açısından önemli bir yer tutabilir. Bu araştırma evrenin tamamına ulaşılmasının pek mümkün olmaması nedeniyle sadece belirli demografik özellikler ışığında sınırlandırılmış ortaokul öğrenci grubu ile yürütülmüştür. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada, elde edilen veriler sadece ortaokul öğrenci görüşlerini yansıtmaktadır. Bunlar, araştırmanın sınırlılığını ortaya koymaktadır. Alan içerisinde yapılacak diğer çalışmalara farklı bir bakış açısı getirmesi amacıyla, demografik özelliklerin çeşitlendirilmesi, öğrenci-aile ve okul iş birliği içerisinde konunun daha detaylı incelenmesi, nitel ve nicel olan yöntemlerin beraberce kullanılabilceği bir araştırma çalışmasının yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkök, F., & TC Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (1996). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi: Anne-baba el kitabı*. TC Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Akman, B., Üstün, E., & Kargı, E. (2003). Özel gereksinimli çocuklarda sosyal beceri eğitiminin önemi. *OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı (Bildiri Kitabı III)*.
- Bacanlı, H. (2012). Sosyal beceri eğitimi (4. baskı). *Ankara: Pegem Akademi*.

- Churney, A. H. (2000). *Promoting children's social and emotional development: A follow-up evaluation of an elementary school-based program in social decision-making/social problem-solving*. Rutgers The State University of New Jersey-New Brunswick.
- Coşkun, N. Ve Samancı, O. (2011). İlköğretim 4. Ve 5.sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational and Instructional Studies In The World*, 32-41.
- Çutuk, Z. A. (2017). 5.Sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin özsaygı ve denetim odağı ile ilişkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 505-525.
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe' ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59).
- Demir-Şad, E. (2007). Akranları tarafından reddedilen ve kabul edilen ilköğretim II.kademe öğrencilerinin özsaygı, sosyal beceri, davranış problemleri ve okul başarılarının karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Dermez, H.G. (2008). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Afyonkarahisar il örneği). *Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Duran, M., Çeliköz, N. Ve Topaloğlu, A.Ö. (2013). Ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 121-137.
- Duruoalp, E. (2014). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin cinsiyet ve sınıfa göre incelenmesi. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 26, 13-25.
- Erdoğan, F. (2002). İlköğretim II.kademe öğrencilerinde sosyal becerilerin sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet ve yaş ile ilişkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Gülây, H. & Akman, B. (2009). Okul öncesi dönemde sosyal beceriler. Ankara: Pegem.
- Gürses, G. (2007) İlköğretim Çağı Çocuğunun Genel Özellikleri ve Bu Çağda Yaygın Biçimde Görülen Sorunlar http://g.gurses.tripod.com/Rehb/i_c_g_o.htm
- Güven, E. ve Erol, İ. L. (2019). 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 174-189.
- Hops, H. (1983). Children's social competence and skill: Current research practices and future directions. *Behavior Therapy*, 14(1), 3-18.
- Huebner, E. S. (1994). Preliminary development and validation of a multidimensional life satisfaction scale for children. *Psychological Assessment*, 6, 149-158.
- Kabakçı, Ö. F., & Korkut, F. (2010). 6-8. sınıftaki öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(148), 77-86.
- Kırtıl, S. (2009). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

- Kocayörük Yaya, A. (2000). İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerinin geliştirilmesinde dramanın etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı: Ankara.*
- Makar, E. (2016). Spor eğitimi gören öğrencilerin, sosyal beceri, fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*
- Myers, D. G., & Diener, E. (1995). Who is happy?. *Psychological science*, 6(1), 10-19.
- Nolan, A. E. (2003). *The reinforcement and impact of social skills education in secondary school and elementary school students.* Pacific Lutheran University.
- Peterson, C., Park, N., & Seligman, M. E. (2005). Orientations to happiness and life satisfaction: The full life versus the empty life. *Journal of happiness studies*, 6(1), 25-41.
- Roseberry, L. L. (1997). *An applied experimental evaluation of conflict resolution curriculum and social skills development.* Loyola University Chicago.
- Tavsancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.*(3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Wolffe, K. E., Thomas, K. L., & Sacks, S. Z. (2000). Focused on: social skills for teens and young adults with visual impairments–Study Guide.
- YAM, F. C., & KUMCAĞIZ, H. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Okul Doyumu İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki: Umudun Aracı Rolünün İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2113-2130.
- Yıldız, A. Ve Kahraman, S. (2021). Ortaokul öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık, sosyal duygusal öğrenme becerileri ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4(2), 23-60.
- Yoltaş, A. R. (2007). Öğretmen adaylarının yaşam doyumu ve depresyon düzeylerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*
- Yurdabakan, İ. (2017). Psikolojik sağlamlık ve okul ikliminin ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumu yordama gücü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 202-214.
- Yüksel, G. (1999). Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerine etkisi.
- Yüksel, G. (2004). Sosyal beceri envanteri el kitabı. Asil.